

BÆRUM KOMMUNE
Postboks 700
1304 SANDVIKA

Saksbehandler, innvalgstelefon

Torgeir Fagersand, 69247593

Bærum - Innsigelse til foreslått detaljregulering for friluftssøy i Lysakerfjorden

Vi viser til brev datert 24. oktober 2022 med høring av detaljregulering for friluftssøy i Lysakerfjorden i Bærum kommune. Det er gitt forlenget frist frem til 6. januar 2023.

Vi mener planforslaget er i konflikt med flere hensyn innenfor våre ansvarsområder. Oslofjorden er under et stort press og det er planlagt utfylling i sjø som vil påvirke et område med store naturverdier både på land og i sjø. Vi fremmer innsigelse til forslaget grunnet forslagets konsekvenser for truede fuglearter og deres leveområder, den utvalgte naturtypen *åpen grunnlendt kalkmark i boreonemoral sone* og for marine naturtyper og truede fiskearter. Videre har vi innsigelse til mangelfull utredning og dokumentasjon av konsekvenser for vannkvalitet. I tillegg har vi flere faglige merknader til planforslaget.

Bakgrunn

Det er tidligere blitt utarbeidet et forslag til friluftshalvøy i Lysakerfjorden. Dette forslaget var på høring våren 2020, og vi fremmet innsigelse til dette 5. juni 2020. Vi hadde innsigelse grunnet manglende konsekvensutredning, forslagets konsekvenser for nasjonalt og regionalt viktige naturtyper og truede arter på land, mangelfull utredning og dokumentasjon av konsekvenser for vannkvalitet, mangelfull ivaretagelse av hensyn til truede fiskearter og marine naturtyper og fuglearter og deres leveområder. Videre hadde vi merknader til friluftsliv, forurensningsloven og klimagassutslipp.

Nytt planforslag

Det er nå utarbeidet et nytt planforslag med konsekvensutredning. Det ble i denne prosessen gjennomført en utsilingsprosess på mulige lokasjoner for en slik øy. Flere alternativer ble vurdert ved Fornebulandet basert på flere kriterier. Det var et alternativ som pekte seg ut, som ligger i nærheten til lokasjonen for halvøya fra det tidligere planforslaget. Tiltaket er nå endret til en øy ute i Lysakerfjorden. Øya foreslås lokalisert ca. 100 meter fra land, og det legges opp til en broforbindelse innenfor bestemmelsesområde #1. Øya vil være på ca. 30 dekar og det er planlagt å bruke masser fra flere infrastrukturprosjekter. Det forespeiles et oppfyllingsomfang på 2,5-3 millioner m³ med

masser. Det er anslått at utfyllingen i sjø vil kunne ta 3-4 år. Tilgangen på masser vil avgjøre når prosjektet eventuelt kan gjennomføres. Øya er plassert på kote -50,0 og er forutsatt oppbygd med forskjellige platåhøyder. Det foreslås å anlegge en liten hekkeøy for sjøfugl syd for øya som et kompensierende tiltak. Det fremheves at øya vil øke tilbudet av friluftslivsarealer på Fornebu, og det vises til et behov for flere slike arealer grunnet boligutbygging.

Konsekvensutredningen omhandler temaene landskap, friluftsliv, naturmangfold og kulturmiljø, anleggsstøy, vannutskifting, miljørisikovurdering, og transport (rutebåt og sjøfly), og det er blitt utarbeidet en risiko- og sårbarhetsanalyse.

Planen ble tatt opp i regionalt planforum 13. desember 2022.

Statsforvalterens rolle

Vi skal bidra til at planer ivaretar nasjonale og vesentlige regionale interesser innen landbruk, klima og miljøvern, folkehelse, barn og unges interesser, samfunnssikkerhet og gravplasser. Statsforvalteren skal arbeide for at Stortingets og regjeringens vedtak, mål og retningslinjer innen våre ansvarsområder blir fulgt opp i kommunale planer. Kommunen er planmyndighet og har ansvaret for at plan- og bygningslovens formelle krav til innhold og planprosess oppfylles i planarbeidet.

Vurdering

Naturmangfold på land og i sjøen

Naturmangfold har blitt konsekvensutredet. Vi mener denne utredningen undervurderer den samlede konsekvensgraden for naturmangfold når den klassifiseres som «middels negativ». Vi vil trekke frem følgende i oppsummeringen i fagrapporten om naturmangfold:

For den samlede konsekvensgraden er det lagt vekt på at tiltaket vil kunne føre til negativ påvirkning, konsekvens og samlet belastning på fugl, og da også indirekte på funksjonen for Lagmannsholmen naturreservat. Det har vært enormt med utbygging og andre tiltak i strandsone og på øyer, holmer og skjær i indre Oslofjord de siste tiårene. Dette har gjort at det har blitt svært begrenset med hekkeholmer igjen i indre Oslofjord. De fleste av de få hekkeholmene som er igjen er i dag vernet som fuglevernomsråder. Selv om disse er vernet er de likevel utsatt for et betydelig press, og da fuglene som hekker der ofte blir forstyrret av rekreasjonsaktiviteter, som kajakkpadling, fiske og båttrafikk. (...) Basert på usikkerheten ved reetablering av ny sjøbunn og fugleøy, samt føre-var-prinsippet, kan det likevel ikke tas utgangspunkt i at den kunstige hardbunnen, som erstatter den naturlig eksisterende hardbunnen, og følgelig vurderes tiltaket å medføre en forringelse av et eksisterende beiteområde for fugl.

Det vil også være negative konsekvenser av tiltaket i form av arealtap for sjøfjærbunn, gyteområder for fisk og bløtbunn på grunt vann. Tiltaket vil også kunne føre til økt slitasje på geologisk arv og naturtyper på land som inkluderer utvalgte naturtyper, rødlistede arter og ansvarsarter for Bærum kommune. Salamander vil i hovedsak bli berørt under anleggsfasen der anleggsveien vil kunne skape en barriere for vandring mellom dammer og til skjulesteder. Den samlede belastningen for fugl har veid tungt i vurderingen av den samlede konsekvensgraden.

Konsekvenser for fuglelivet og Lagmannsholmen naturreservat

Konsekvensutredningen angir konsekvensgrad for delområde A Lagmannsholmen naturreservat til «alvorlig miljøskade for området» og delområde F Økologisk funksjonsområde for fugl til «betydelig miljøskade». Planområdet innehar flere rødlistede fuglearter.

Lagmannsholmen naturreservat ligger svært nær den planlagte friluftløypa og vil etter vår vurdering bli sterkt berørt. Et tiltak som kan ha negativ virkning på et naturreservat som Lagmannsholmen vil stride mot formålet med vernet. Fra naturmangfoldloven § 49 går det frem at selv om tiltaket er lagt utenfor selve verneområdet bør virksomhet som kan påvirke verneverdiene vesentlig vurderes etter samme norm som gjelder for dispensasjon til tiltak inne i verneområdet.

Friluftløypa vil kanalisere mer ferdsel inn et område der forstyrrelser i hekketiden allerede er et utstrakt problem. Den planlagte friluftløypa vil med stor sannsynlig føre til økt menneskelig aktivitet i nærheten av Lagmannsholmen, både fra landsiden og sjøsiden. Hettetåkekolonien på Lagmannsholmen teller normaler mellom 100-200 par, men kolonien har gjentatte sesonger kollapset, trolig da som følge av menneskelige forstyrrelser. Hekkesesongene 2015-2018 var alle mislykkede. I 2019 og 2020 gikk det forholdsvis bra med kolonien, men 2021 var nok et mislykket år. I 2022 hekket 58 par på holmen, hvorav ingen fikk frem unger. Til tross for at planlagte badestrender er plassert bort fra Lagmannsholmen, er det naturlig å anta at ferdsel som eksempelvis padling, snorkling, dykking, bruk av SUP og ulike former for foiling vil øke i betydelig grad i sjøområdet nord og øst for Lagmannsholmen. Felles for slike aktiviteter, og vannsport for øvrig, er at aktivitetene forgår over lengre tid i et forholdsvis avgrenset område. Slike aktiviteter har altså et svært stort forstyrrelsespotensial. Med tanke på de mange mislykkede hekkesesongene på Lagmannsholmen de senere årene, er det mye som tyder på at økt menneskelig aktivitet vil være svært uheldig, og kanskje fullstendig ødeleggende for hekkende sjøfugl på Lagmannsholmen.

Videre kan tiltaket medføre svekket næringsgrunnlag for sjøfugl som bruker naturreservatet til hekking og rasting. Dette gjelder særlig arter som ernærer seg av fisk de fanger med stup fra luften. For disse artene vil overfylling av gyteområder og bløtbunn kunne påvirke tilgangen til småfisk. I planens miljørisikovurdering går det frem at sjøfugl på Lagmannsholmen kan bli påvirket av tiltaket. Det trekkes frem at hvis organismer som planteplankton, dyreplankton og fisk forsvinner midlertidig fra tiltaks- og influensområdet, mister sjøfugl midlertidig tilgang på næring. Grunnet dette kan det forventes redusert antall sjøfugl ved Lagmannsholmen. Anleggsperioden, som må forutsettes å strekke seg over lang tid, vil også i seg selv kunne føre til uakseptabel belastning for fugl i verneområdet på grunn av støy, trafikk mv. Utfylling medfører oppvirvling og utvasking av finstoff som fører til svært begrenset sikt i vannet i perioder. Vi antar også at det kan bli mer menneskelig aktivitet ved Lagmannsholmen i forbindelse med anleggsperioden da områdene nord for holmen vil bli berørt.

Som et skadeforebyggende tiltak foreslås det i konsekvensutredningene å anlegge en liten holme for sjøfugl utenfor sydspissen på friluftløypa. Vi stiller oss spørrende til verdien av dette tiltaket og mener dette ikke vil kompensere for den negative påvirkningen øya vil ha for fuglelivet. Denne holmen vil ligge i nærheten av øya og vil være enda sterkere påvirket av menneskelig aktivitet. Vi kan heller ikke se at dette tiltaket er sikret i planforslaget. **Vi fremmer derfor innsigelse til planforslaget grunnet mangelfull ivaretagelse av truede fuglearter og deres leveområder.**

Naturtyper og arter på land

Konsekvensutredningen angir konsekvensgrad for delområde D *Smedtangen terrestriske naturtyper* til «betydelig miljøskade». Området består av flere naturtyper, utvalgte naturtyper og et stort antall rødlistede arter. Ellers er det vurdert at planområdet inneholder naturverdier knyttet til terrestrisk vegetasjon langs kystlinja, og på tuppen av Smedtangen og hele Lagmannsholmen naturreservat innehar geologiske verdier.

Det er gjort flere miljøregistreringer ved Smedtangen og det er flere lokaliteter med den utvalgte naturtypen åpen grunnlendt kalkmark i boreonemoral sone og det er stedvis små arealer med den utvalgte naturtypen slåttemark. Utvalgte naturtyper er naturtyper som er gitt en særlig status gjennom forskrift. De er enten truet i Norge, er viktig for en eller flere prioriterte arter, er truet internasjonalt, eller har en vesentlig andel av sin naturlige utbredelse i Norge. Det skal tas særskilt hensyn til forekomster av utvalgte naturtyper. Før kommunen treffer en avgjørelse i saker som berører utvalgte naturtyper, skal konsekvensene av tiltaket eller virksomheten for naturtypenes utbredelse og tilstand klarlegges, jf. naturmangfoldloven § 53. En konsekvensanalyse må vurdere forekomsten(e) og også se disse i en større sammenheng, lokalt, regionalt og nasjonalt. I fagrapporten for naturmangfold under punkt 11 er det vurdert at denne forekomstens betydning for den samlede utbredelsen vurderes til å være svært viktig i et nasjonalt perspektiv.

Vi vil spesielt trekke frem den utvalgte naturtypen *åpen grunnlendt kalkmark i boreonemoral sone* grunnet. Denne naturtypen er i henhold til *Norsk rødliste for naturtyper* fra 2018 sterkt truet. Naturtypen har et begrenset utbredelses- og forekomstareal og omfatter jorddekt åpen naturmark på svært kalkrike bergarter under skoggrensa. Den finnes særlig i områdene rundt indre Oslofjord, men også ned til Grenlandsområdet og spredt opp til Mjøsa. Naturtypen er artsrik med særlige mange karplanter, lav og moser sterkt knyttet til naturtypen, hvorav mange er rødlistede. I konsekvensutredningen påpekes det at etableringen av friluftløypa ikke vil føre til inngrep i naturtypene på Smedtangen, men at det anlegges ny øy med adkomstvei og bru i nærheten kan innebære negative virkninger med mer slitasje på naturtypene grunnet mer ferdsel i dette området. Den utvalgte naturtypen åpen grunnlendt kalkmark tåler dårlig slitasje. Det er vurdert at økt ferdsel i området vil innebære at naturtypen blir minst noe forringet og at virkningen av dette er varig. Vi mener dette er svært uheldig med tanke på naturverdiene i dette området og at det vil legges ytterligere press på disse verdiene. Vi stiller oss spørrende til utstrekningen av bestemmelsesområde #1 der det planlegges adkomst og bru over til øya, det gjelder spesielt for hvilke arealer som berøres på land. Vi kan heller ikke se at plankart og bestemmelser gir tydelige føringer for #1. **Vi mener planforslaget vil kanalisere mer ferdsel til landområdet rundt og vil føre ha en negativ innvirkning på landarealer av nasjonal verdi for naturmangfoldet. Vi fremmer derfor innsigelse til planforslaget.**

Marine naturtyper og truede fiskearter

Det er kartlagt at store deler av områdene på grunt vann innenfor planområdet er preget av bløtbunn, der ca. 5 dekar ligger innenfor planlagt utfyllingsområde. Innenfor planområdet er det også registrert en forekomst av ålegras på ca. 100 m². Omtrent 10 % av bløtbunnsområdet og noe av ålegrasforekomsten vil dekkes av fyllingen. Konsekvensutredningen vurderer konsekvensgrad til «noe miljøskade». Vi mener det er svært uheldig med at disse områdene påvirkes av tiltaket. I henhold til *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv* innsatsområde 4 og tiltak 24 skal inngrep og tiltak i bløtbunnsområder og ålegressenger unngås, og disse områdene skal sikres i kommunens planlegging. Disse naturtypene er regnet som artsrike og har en viktig funksjon for det marine biologiske mangfoldet, spesielt for bunndyr og fisk. Områdene med bløtbunn og ålegress er mulige beite- og oppvekstområder for fisk og ligger innenfor registrerte gyteområde for torsk. Yngel og småfisk av torsk kan potensielt bruke områder for næringssøk. Bestanden av torsk er på sterk tilbakegang i Oslofjorden og på grunn av dette er fiske etter torsk nå sterkt regulert. Vi mener det er svært uheldig å planlegge for tiltak som vil kunne påvirke torskens levekår negativt.

Konsekvensutredningen angir konsekvensgrad for delområde C *Sjøfjærbunn* til «betydelig miljøskade». Sjøfjærbunnen i tiltaksområdet vil bli tildekket av fyllingen. Forekomst av sjøfjær indikerer at sjøbunnen er lite forstyrret av for eksempel tråling. I utredningen påpekes det at

«Sjøfjærbunn og gravende megafauna» er på Oslo og Paris konvensjonens (OSPAR)¹ liste over truede og/eller minkende habitat. Den offisielle kartleggingsstatusen til denne naturtypen er svært mangelfull i Norge og det er ikke registrert andre forekomster av sjøfjærbunn andre steder i indre Oslofjord. Vi mener at manglene ved kunnskapsgrunnlaget gjør det umulig å vurdere konsekvenser av samlet belastning og føre-var-prinsippet må legges til grunn, jf. naturmangfoldloven § 9.

I feltundersøkelsene ble det observert mye fiskeyngel i vegetasjonsbeltene på grunt vann i hele området, og spesielt ved områdene «Grunne for gård» og «Lagmannsgrunnen». Disse ble ikke artsbestemt. Disse to områdene vil bli sterkt berørt av planlagte tiltak, og «Lagmannsgrunnen» vil bli helt tildekket av planlagt utfylling. Utfyllingsområdet ligger også i nærheten av fredningssonen for laks og sjøørret til Lysaker- og Hoffselva. Både laks og sjøørret som er på vandring for å gyte i disse vassdragene og er på vei ut etter endt gyting, vil kunne bruke det aktuelle området for næringssøk. Vi antar at utvandrende småfisk av laks og sjøørret benytter tiltaksområdet som oppvekstområde.

Vi mener at det planlagte tiltaket vil endre dette viktige området for laks, sjøørret og torsk negativt, ved at anleggsperioden er over flere år og at naturtypene bløtbunnsområde og en mindre ålegrasforekomst tildekkes og deler av området endres til en nyetablert hardbunn/stein fylling. Store mengder finstoff vil kunne følge utfyllingsmassene, føre til nedslamming av sjøbunn og viktige oppvekstområder for fisk og andre marine organismer. Dette finstoffet/partiklene kan også inneholde miljøgifter og mikropplast, og i sprengsteinsmasser kan det ofte dreie seg om såkalte «skarpe partikler» som kan skade gjellene til fisk. Dette vil kunne bety en ytterligere belastning for allerede sårbare bestander av fisk.

Utfyllingen vil føre til etableringen av en ny hardbunn. Fastsittende og frittsvømmende arter vil ikke etablere seg før noen år etter at fyllingen er avsluttet siden det vil tilføres nye masser. Dette innebærer at en over en lengre periode vil få et område som er rik på arter omgjort til et område med et begrenset biologisk mangfold. Dette vil øke belastningen på det økologiske systemet i denne delen av fjorden. Vi mener det er svært uheldig siden det allerede er et sterkt press på det biologiske mangfoldet i indre Oslofjord.

Med tanke på å ivareta trua og sårbare fiskearter, samt ivareta artsrike marine naturtyper mener vi fyllingen vil gi store uheldige konsekvenser for disse marine naturverdiene. **Vi fremmer derfor innsigelse til planforslaget grunnet mangelfull ivaretagelse av marine naturtyper ved sjøfjærbunn, bløtbunn og ålegras, og konsekvensene for truede fiskearter.**

Vannmiljø og forurensning

Planområdet ligger i vannforekomsten Oslofjorden (0101020601-C i Vann-Nett), der den økologiske tilstanden er moderat, mens den kjemiske tilstanden er dårlig. I *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv* trekkes tilførsler av næringssalter frem som en hovedårsakene til at store deler av Oslofjorden har moderat økologisk tilstand. Av næringssaltene er nitrogen spesielt utfordrende og bidrar til eutrofiering av fjorden. Utslipp fra avløpsanlegg og avrenning fra landbruket er blant de kildene som bidrar til størst tilførsler av nitrogen til fjorden, men også avrenning og utvasking av nitrogen fra sprengsteinsfyllinger på land og i sjø bidrar til nitrogenproblematikken. Sistnevnte er spesielt viktig i denne saken.

Store deler av Oslofjorden har forurenset sjøbunn, og det kan ikke fylles ut masser som ikke er fri for forurensning. Et av innsatsområdene i tiltaksplanen for Oslofjorden er å redusere tilførsler av miljøgifter til fjorden. Erfaringsmessig har steinmasser fra Osloregionen naturlig høyt innhold av

¹ Convention for the Protection of the Marine Environment of the North-East Atlantic.

metaller. Vi mener at det å fylle ut store mengder potensielt forurensede masser som vil lekke tungmetaller, vil være i strid med målene i tiltaksplanen for Oslofjorden.

I henhold til § 4 i vannforskriften skal tilstanden i overflatevann beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomsten skal ha minst god økologisk og kjemisk tilstand. Ny aktivitet og inngrep skal derfor ikke medføre forringelse eller vanskeligjøre oppnåelse av miljømål som er satt. Nye inngrep og ny aktivitet i området må vurderes etter vannforskriften § 12 dersom dette kan gi påvirkninger som fører til en varig forringelse av tilstanden i vannforekomsten eller gjør det vanskeligere å oppnå miljømålene. Vannforskriften er fulgt opp gjennom regionale vannforvaltningsplaner som setter konkrete mål for miljøtilstanden i vannforekomstene.

Miljøriskovurdering

Det er positivt at det er gjennomført en miljørisikovurdering, med vurderinger av forurenset sjøbunn, massehåndtering og virkninger for vannmiljøet. Slik vi forstår denne vurderingen er det lagt til grunn at utfyllingsmasser vil kunne komme fra infrastrukturprosjektene Fornebubanen og E18 Vestkorridoren, og det er tatt utgangspunkt i analyser av massene fra disse to prosjektene. I regionalt planforum kom det frem at massene fra Fornebubanen ikke er aktuelle. Det påpekes at under punkt 5.1 at hvis det blir levert masser fra andre prosjekter må det gjøres en grundigere kartlegging av massenes kjemiske egenskaper, som potensiale for sur avrenning, utlekking av tungmetaller mv.

Det vises til at massene fra nevnte prosjekter ikke har syredannende potensiale og at de ikke lekker ut metaller i konsentrasjoner som er skadelig for organismer. Det vurderes at risikoen for at det mobiliseres metaller fra disse massene til å være lav. Ellers går det frem at det i disse prosjektene benyttes elektroniske tennere, og det fremheves at dette er fordelaktig siden skyteledningens egenvekt er tyngre enn vann, og vil synke og forbli i fyllingen. Det anses derfor ikke at utfyllingen vil medføre spredning av plastforurensning. Videre vises det til at vanlige estimerer knyttet uomsatt sprengstoff vil kunne føre til 25 g nitrogen for hvert tonn utsprengt masse. Tilførselen fra Lysakerelva trekkes frem, som er på ca. 80 tonn årlig, og det anses at tilførselen av nitrogen fra dette tiltaket vil være neglisjerbar. Det vurderes derfor at tiltaket ikke vil bidra til økt eutrofiering eller økt tilførsel av næringssalter. Det er tatt utgangspunkt i masser fra to konkrete prosjekter i forbindelse med disse utredningene, men det er usikkert om det er disse massene som vil bli benyttet. Vi har forståelse for at man gjør dette for å kunne gjennomføre en miljørisikovurdering, men vi mener dette skulle vært problematisert nærmere, der det også ble gjort beskrivelser og vurderinger knyttet til eventuelle andre masser som innehar andre egenskaper. Det må gjennomføres utlekkingstester av de planlagte utfyllingsmassene for å dokumentere hvordan de vil påvirke tilstanden i vannforekomsten.

I forbindelse med disse vurderingene vil vi vise til NIBIO sin rapport vol. 8 nr. 66 [Nitrogen i sprengstein – avrenning og rensing](#) fra 2022. Her går det frem at det kan teoretisk renne av mellom 21 og 64 tonn nitrogen fra en million kubikkmeter sprengstein fra tunnel. Med en utfylling på opptil 3 millioner m³ masser, kan dette føre til et teoretisk utslipp på 192 tonn. Vi mener en slik nitrogentilførsel vil ha en stor betydning for tilstanden i Oslofjorden, og gjøre det enda vanskeligere å oppnå miljømålet god økologisk- og kjemisk tilstand. Økte tilførsler av nitrogen vil kunne være med å reversere den økologiske statusen og endre klassifiseringen av vannforekomsten. Vi mener miljørisikovurderingen tilknyttet mulig avfall fra sprengsteinmasser er mangelfull på bakgrunn av dataene fra NIBIO og at konsekvensene for vannmiljøet ikke er godt nok belyst i saken. Vi stiller oss spørrende til vurderingen av vannforskriften § 12 grunnet dette. Det bør gjøres en ny vurdering av tiltakets påvirkning på vannkvalitet.

På bakgrunn av dette mener vi at planforslagets vurderinger av hvilke virkninger det vil ha på vannkvaliteten ikke er tilstrekkelig dokumentert. **Vi fremmer derfor innsigelse til planforslaget på bakgrunn av mangelfull utredning og dokumentasjon.**

I dokumentet «Del 2» står det under punkt 5.7 at utfyllingen vil være et miljøtiltak grunnet tildekking av de forurensede sedimenter innenfor tiltaksområdet. Vi stiller oss spørrende til vurderingene som her gjøres, og om at dette tiltaket kan kalles et miljøtiltak. Ettersom sjøbunnen i tiltaksområdet i tiltaksområdet er såpass forurensset vil også utfyllingsarbeidene kunne medføre spredning av forurensninger som ligger i sedimentet. Videre står det at forurensningene i Fornebubukta bør dekkes, vist med et kartutsnitt med en blå markering for området som bør dekkes til. Dette samsvarer ikke tiltaksområdet. Vi er usikre på hva dette vil innebære, da det ikke er dette planforslaget legger opp til.

Videre antar vi at et slik prosjekt ikke vil bare kunne ha lokale konsekvenser, men at det kan føre til at kommuner i lignende situasjoner vil også kunne begynne å planlegge for utfylling i sjøen, som vil medføre et ytterligere press på indre Oslofjord.

Massehåndtering, klimagassutslipp og anleggsperiode

Det legges til grunn at massene som skal benyttes vil være fra større infrastrukturprosjekter i Bærum og omegn. I miljørisikovurderingen har man tatt utgangspunkt i masser fra Fornebubanen og E18 Vestkorridoren. Det er lagt stor vekt på klimagevinstene man kan få gjennom denne nyttiggjøringen av overskuddsmasser lokalt og at man unngår unødig tungtransport på vei. Vi har forståelse for at man ønsker å finne lokale løsninger på håndtering av masseoverskudd. I regionalt planforum ble det informert at man ikke vet hvilke masser som skal benyttes for å etablere øya. Dette kan innebære at massene ikke vil være fra nærliggende prosjekter som det forespeiles i planforslaget. Det er derfor vanskelig å kunne vurdere hvilke gevinster tiltaket vil kunne ha for klima og miljø.

I planforslagets utredninger forespeiles det to alternativer for massetransport. Alternativ A legger opp til transport på lastebil til Fornebu fra E18, via Snarøyveien og deretter ut på en midlertidig anleggsvei (bestemmelsesområde #1AR) ut til sjøen. Alternativet innebærer at det er nødvendig å disponere mellomagringsarealer i nærheten av kaianlegget der massene skal over på lekter ved bestemmelsesområde #2AR. I alternativ B vil massene fraktes på lektere, og det er ikke behov for lekterkai. Det vises til flere utskipningssteder i Bærum og Oslo. Det vil ikke være nødvendig med mellomlagring av masser i dette alternativet. Vi mener planforslaget skulle redegjort mer for disse alternativene, samt hvilke konsekvenser de vil kunne ha for blant annet for naturverdiene i området.

Vi vil påpeke at det i alternativ A skal etableres kaianlegg og i alternativ B skal massene fraktes fra lektere. Vi mener at disse massene kan transporteres vesentlig lengre langs sjøveien, uten at det får like store klimaavtrykk som uttransportering på vei.

Vi mener planforslaget skulle redegjort mer for anleggsperioden. Det er uklart hvor lenge anleggsfasen vil vare, men det forespeiles at det vil ta 3-4 år for å etablere steinfyllingen. Gangbru over til øya er antatt til å stå klar i løpet av året etter at fyllingen er etablert. En lang anleggsfase vil ha konsekvenser for blant annet naturverdier, støy, trafikk og friluftsliv. I dokumentet «Del 2» står det at anleggsperioden bør begrenses til 3 år og tilpasses perioden for når massene tas ut av nye tunneler for nærliggende prosjekter. Vi skulle ønske det ble redegjort nærmere for dette, og hvilke konsekvenser dette vil kunne ha for blant annet fugle- og dyrelivet. Vi viser til at det i miljørisikovurderingen står at tiltakets påvirkningsgrad på nærmiljøet vil delvis styres når på året tiltaket skal gjennomføres. Det vises til at det i perioden mellom 15. mai til 15. september generelt er

et forbud mot mudring og dumping i sjø av hensyn til dyre- og fugleliv, friluftsliv og rekreasjon og gytesesongen for torsk som er fra mars til april. Vi er usikre på hvordan disse ulike hensynene skal ivaretas, og om estimatet på anleggsfasen på 3-4 år er tilstrekkelig.

Friluftsliv

Områdene ved Fornebu og Lysakerfjorden er populære for friluftsliv og rekreasjon. Det gjelder aktivitet på fjorden som bading, fiske, båtsport med seiling og kajakk. Områdene langs land er mye brukt til turgåing og innehar flere badesteder.

I fagrapport for friluftsliv vises det til at konsekvensene for friluftslivet vil bli påvirket negativt i anleggsperioden, grunnet forstyrrelser ved dumping av masser og virkninger fra tilslamming og blakking av vann. Arealer på land vil også inngå i et midlertidig bygg- og anleggsområde (bestemmelsesområde #1-2AR) og vil bli berørt, i større grad for alternativ A når det gjelder massetransport. I dette alternativet må det legges til rette for arealer for anlegg- og rigg, samt areal for mellomlagring. Vi kan ikke se at dette er ivaretatt innenfor #2AR.

Det vises til at Fornebuområdet er i vekst og at det vil gi økt press på friluftsområdene. I fagrapporten er den samlede konsekvensgraden for friluftsliv vurdert som «positiv». Vi mener rapporten skulle tydeligere vurdert tiltakene opp imot naturverdiene som berøres av tiltaket, ikke bare friluftslivet. Vi viser til Miljødirektoratets veileder M-1326 [Naturvennlig tilrettelegging for friluftsliv](#).

Øya er planlagt utformet med ulike tiltak, som vil fremme bruken og legge til rette for friluftsliv. Dette området vil bli et tilskudd til andre og store opparbeidete friområder på Fornebu. Vi har forståelse for at man ønsker å etablere øya og at det vil ha en viss samfunnsnytte, men vi mener det ikke vil være av avgjørende betydning for allmennhetens mulighet til å utøve friluftsliv på Fornebu.

Andre merknader

Vi mener planforslagets intensjoner ikke er tilstrekkelig sikret i planens plankart og bestemmelser. Som allerede nevnt stiller vi oss spørrende til utstrekningen av bestemmelsesområdene. Planens bestemmelser gir lite konkrete føringer, og det meste skal avklares i forbindelse med rammesøknad. Vi finner dette mangelfullt og mener planens skulle gitt tydeligere rammer for den videre saksbehandlingen. Med bakgrunn i våre innsigelser til planforslaget ser vi ikke behov for å gå inn på dette noe nærmere. Ellers ville vi sett det som en fordel hvis det var utarbeidet en samlet planbeskrivelse. Kommunens saksfremlegg fra 1. gangs behandlingen og dokumentet «Del 2» regnes som dette.

Konklusjon

Vi har vurdert forslaget opp mot de interessene vi er satt til å ivareta i planleggingen. Vi kan ikke se at samfunnsnyttan av tiltaket vil kunne veie opp for de negative konsekvensene tiltaket vil kunne ha for natur og miljø i Oslofjorden.

Vi mener planforslaget er i konflikt med flere hensyn innenfor våre ansvarsområder. Oslofjorden er under et stort press og det er planlagt utfylling i sjø som vil påvirke et område med stor verdi for naturmangfoldet både på land og i sjø. Vi fremmer innsigelse til grunnet forslagets konsekvenser for truede fuglearter og deres leveområder, den utvalgte naturtypen *åpen grunnlendt kalkmark i boreonemoral sone* og for marine naturtyper og truede fiskearter. Videre har vi innsigelse til mangelfull utredning og dokumentasjon av konsekvenser for vannkvalitet.

Med hilsen

Gunhild Dalaker Tuseth
avdelingsdirektør
Klima- og miljøvernavdelingen

Eli Kristin Nordsiden
seksjonssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent

Medsaksbehandlere: Karsten Butenschøn (naturforvaltning), 69247108.

Kopi til:

Fiskeridirektoratet	Postboks 185 sentrum	5804	BERGEN
Statens Vegvesen	Postboks 1010 Nordre Ål	2605	LILLEHAMMER
Oslo kommune, Plan- og bygningsetaten	Postboks 364 Sentrum	0102	OSLO
Viken fylkeskommune	Postboks 220	1702	SARPSBORG
Norges vassdrags- og energidirektorat	PB 5091 Majorstuen	0301	OSLO
Kystverket	Postboks 1502	6025	ÅLESUND